

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

דף מ"ד

תנו רבנן: **חלזון זה שממנו עושים את התכלת**, מראה [=צבע] גופו דומה לים, וברייתו [=תבנית דיוקנו] דומה לדג, ועולה [מן הארץ] אחד לשבעים שנה, ובדמו צובעים תכלת, לפיכך [מאחר שאינו עולה אלא אחת לשבעים שנה], דמיו יקרים.

תניא: אמר רבי נתן, **אין לך כל מצוה קלה שכתובה בתורה, שאין מתן שכרה בעולם הזה, ולעולם הבא איני יודע כמה**, צא ולמד ממצות ציצית, שהיא מצוה קלה, עשה בעלמא, ואדם קיבל שכר מרובה בעבורה בעולם הזה.

מעשה באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית, שמע שיש זונה בכרכי הים שנוטלת ארבע מאות זהובים בשכרה, שיגר לה ארבע מאות זהובים, וקבע לה זמן. כשהגיע זמנו, בא וישב על הפתח. נכנסה שפחתה ואמרה לה, אותו אדם ששיגר לך ארבע מאות זהובים, בא וישב על הפתח. אמרה היא, יכנס.

נכנס, הציעה לו שבע מטות, שש של כסף, ואחת של זהב, ובין כל אחת ואחת סולם של כסף, ועליונה של זהב. עלתה וישבה על גבי עליונה כשהיא ערומה. ואף הוא עלה לישב ערום כנגדה. באו ארבע ציציותיו, וטפחו לו על פניו. נשמט וישב לו על גבי קרקע. ואף היא נשמטה וישבה על גבי קרקע.

אמרה לו – גפה של רומי [=נשבעת אני בחיי המלך שהוא שרה של רומי. אי"נ נשבעת אני בעבודה זרה של רומי], שאיני מניחתך, עד שתאמר לי, מה מום ראית בי.

אמר לה – העבודה [=נשבע אני] שלא ראיתי אשה יפה כמותך, אלא מצוה אחת ציונו ה' אקינו וציצית שמה, וכתוב בה [בפסוק האחרון של הפרשה], "אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיטֹל לְכֶם לְאֱלֹהִים אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם", שתי פעמים, [אחד בראש הפסוק ואחד בסופו], לומר, אני הוא ה' אקיכם שעתיד ליפרע ולהעניש אתכם אם תעברו, ואני ה' אקיכם שעתיד לשלם שכר אם תקיימו, עכשיו נדמו עלי הציציות כארבעה עדים.

אמרה לו – איני מניחך עד שתאמר לי, מה שמך, ומה שם עירך, ומה שם רבך, ומה שם מדרשך שאתה למד בו תורה.

כתב ונתן בידה. עמדה וחילקה כל נכסיה. שליש למלכות [שיניחוה להתגייר]. ושליש לעניים. ושליש נטלה בידה, וכן את אותם מצעות שהציעה לו תחילה, ובאת לבית מדרשו של ר' חייא. [ווי"ג רבי מאיר].

אמרה לו – רבי, צוה עלי ויעשוני גיורת.

אמר לה – בתי, שמא עיניך נתת באחד מן התלמידים.

הוציאה כתב מידה, ונתנה לו, וספרה לו כל המאורע, שלשם שמים היא מתגיירת, לפי ששמעה נס גדול של חומר מצות שטפחו לו ארבע ציציות על פניו.

אמר לה – לכי זכי במקחך.

אותן מצעות שהציעה לו באיסור, הציעה לו בהיתר, וזה מתן שכרו בעולם הזה. אבל לעולם הבא איני יודע כמה.

אמר רב יהודה: **טלית שאולה, כל שלשים יום ראשונים, פטורה מן הציצית. מכאן ואילך, חייבת בציצית.** [וכתבו התוס', שמהתורה טלית שאולה פטורה מציצית תמיד, שנאמר, "גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אֲרָבַע כְּנָפוֹת כְּסוּתְךָ" ולא על כסות אחרים. אלא שכשהיא אצלו שלשים יום, הרואים סבורים שהיא שלו, ולכן חייבוהו חכמים שיתן בה ציצית].

הדר בפונדק [=מלון שלנים בו עוברים ושבים] בארץ ישראל. **וכן השוכר בית בחוץ לארץ – כל שלשים יום, פטור מן המזוזה** [שמא יחזור בו]. **מכאן ואילך חייב.**

אבל השוכר בית בארץ ישראל – עושה מזוזה מיד, משום יישוב ארץ ישראל. [וי"מ שעל ידי שהשוכר יקבע את המזוזה, השוכר לא ירצה לחזור בו, כי לא יוכל ליטול מזוזתו ועל ידי זה ישאר שם וישב בארץ ישראל. וי"מ שעל ידי שהשוכר יקבע את המזוזה אפילו אם אחר כך יצא מאחר שיש בבית מזוזה ימצא לה שוכר במהרה ויהיה הבית הזה בארץ ישראל מיושב].

תפילין אינן מעכבות זו את זו

מתחילה רב חסדא היה סבור – שמי שיש לו שתי תפילין, [אחת של יד ואחת של ראש], אינן מעכבות זו את זו, ואם מניח אחת מהן, מקיים מצווה. אבל אם יש לו רק תפלה אחת, תקנו חכמים, שאינו מקיים מצווה בהנחתה, כדי שלא יפשע מלקנות את החסרה לו.

ולמסקנה – אף מי שיש לו רק תפילה אחת, מקיים מצווה בהנחתה, ואין חסרונה של חברתה מעכבת על קיום זו.

מניין מצוות עשה שעוברים

בביטול המצוות הבאות

א. כל שאינו מניח תפילין – עובר בשמונה עשה.

לשון ראשון – בכל אחת מארבע הפרשיות שבתפילין נאמר עשה על תפילין של יד ועשה על תפילין של ראש, סך הכל שמונה עשה ארבע על תפילין של יד וארבע על תפילין של ראש. [בפרשת קדש "וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזָרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ" בפרשת והיה כי יבאך "וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ" בפרשת שמע "וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיכֶם"].

ב. כל שאין לו ציצית בבגדו – עובר בחמשה עשה.

(א) "וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל פְּנֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם". (ב) "וּנְתַנּוּ עַל צִיצִית הַכֹּהֵן פְּתִיל תְּכֵלֶת". (ג) "וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית". (ד) "וּרְאִיתֶם אֹתוֹ". (ה) "וְגָדְלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ".

ג. כל כהן שאינו עולה לדוכן – עובר בשלושה עשה.

(א) "כֹּהֵן תִּבְרָכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". (ב) "אָמַר לָהֶם". (ג) "וְשָׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

ד. כל שאין לו מזוזה בפתחו – עובר בשני עשה.

(א) "וּקְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזַת בַּיְתְּךָ וּבְשַׁעֲרֶיךָ", [בפרשת שמע]. (ב) "וּקְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת בַּיְתְּךָ וּבְשַׁעֲרֶיךָ" [בפרשת והיה אם שמוע].

-

אמר ריש לקיש: **כל המניח תפילין, מאריך ימים**, שנאמר, "ה' עליהם [אותם שנושאים עליהם שם ה' בתפילין] וְחָיו וְלָכַל בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי וְהִינֵנִי".

פרשת נסכים ומנחה הבאים עם הקרבן
וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם. וַעֲשִׂיתֶם אֵשֶׁה לְה' עֹלָה אוֹ זֶבַח לְפֶלֶא נָדָר אוֹ בְנִדְבָה אוֹ בְּמַעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רִיחַ נִיחַח לְה' מִן הַבֶּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן. וְהַקָּרִיב הַמִּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְה' מִנְחָה סֹלֶת עֶשְׂרוֹן בָּלוּל בְּרִבְעֵית הַהֵינֶן שָׁמֶן. וַיִּין לְנֶסֶךְ רִבְעֵית הַהֵינֶן תַּעֲשֶׂה עַל הָעֹלָה אוֹ לְזֶבַח לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד. אוֹ לְאֵיל תַּעֲשֶׂה מִנְחָה סֹלֶת שְׁנֵי עֶשְׂרִינִים בָּלוּלָה בְּשָׁמֶן שְׁלֹשִׁית הַהֵינֶן. וַיִּין לְנֶסֶךְ שְׁלֹשִׁית הַהֵינֶן תַּקְרִיב רִיחַ נִיחַח לְה'. וְכִי תַעֲשֶׂה בֶן בֶּקָר עֹלָה אוֹ זֶבַח לְפֶלֶא נָדָר אוֹ שְׁלָמִים לְה'. וְהַקָּרִיב עַל בֶּן הַבֶּקָר מִנְחָה סֹלֶת שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינִים בָּלוּל בְּשָׁמֶן חֲצִי הַהֵינֶן. וַיִּין תַּקְרִיב לְנֶסֶךְ חֲצִי הַהֵינֶן אֵשֶׁה רִיחַ נִיחַח לְה'. כָּכָה יַעֲשֶׂה לְשׂוֹר הָאֶחָד אוֹ לְאֵיל הָאֶחָד אוֹ לְשֶׁה בְּכַבָּשִׁים אוֹ בְּעִזִּים. כַּמִּסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָכָה תַּעֲשׂוּ לְאֶחָד כַּמִּסְפָּרִים. כָּל הָאֶזְרָח יַעֲשֶׂה כָכָה אֶת אֵלָה לְהַקְרִיב אֵשֶׁה רִיחַ נִיחַח לְה'. וְכִי יִגֹּר אֶתְכֶם גֵּר אוֹ אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם וַעֲשֶׂה אֵשֶׁה רִיחַ נִיחַח לְה' כַּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ בֶן יַעֲשֶׂה. הַקֹּהֵל חֻקָּה אַחַת לָכֶם וְלִגֵּר הִגֵּר חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כָּכֶם כַּגֵּר יִהְיֶה לִפְנֵי ה'. תוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם וְלִגֵּר הִגֵּר אֶתְכֶם.

מנחת נסכים - סולת שמן

ויין הבאים עם הקרבן

המביא עולה או שלמים בנדר או בנדבה, מביא עימהם סולת בלול בשמן למנחה [וכולה כליל], ויין לנסכים [וכולו למזבח].

ואין המנחה מעכבת את היין, ואין היין מעכב את המנחה, אלא כל אחד מהם שיביא אף בפני עצמו, מקריבו למזבח.

ואינו חייב להביאם יחד עם הקרבן, אלא אם ירצה רשאי להביאם אף בנפרד, ואף בלילה, ואף למחרת, שנאמר, "וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם", ללמד, שבכל אופן שמביא הם מנחתם ונסכיהם.

< ומכל מקום, אם מביא את המנחה והנסכים עם הקרבן, אחר הקרבת הקרבן עצמו, תחילה מקריב את המנחה, ואחר כך את הנסכים, שנאמר "עֹלָה וּמִנְחָה", ללמד שהמנחה קרבה מיד אחר העולה, ואחר כך הנסכים.

< אבל כשמביא את המנחה והנסכים בפני עצמם, בנפרד מהקרבן:

לדעת חכמים – כשם שכשהם באים עם הקרבן, המנחה קודמת לנסכים, כך כשהם באים בפני עצמם, המנחה קודמת לנסכים.

ולדעת רבי – רק כשהם באים עם הקרבן, המנחה קודמת לנסכים, כי המנחה היא אכילת מזבח, כמו האימורים של הקרבן, ומאחר שהתחיל באכילה [כי האימורים של הקרבן עצמו קודמים לדברים הבאים עם הקרבן], ממשיך באכילה עם המנחה, ואינו מפסיק באמצע האכילה בשתייה של הנסכים. אבל כשהם באים בפני עצמם, **הנסכים קודמים למנחה**, כי הנסכים עדיפים על המנחה, הואיל ונאמרת עליהם שירה במקדש, שאין הלווים אומרים שירה אלא על ניסוך היין.

אמר זעירי: **נסכים הבאים עם הזבח, אינם מתקדשים להיות נסכי הזבח הזה, אלא בשחיטת הזבח**, אבל כל זמן שלא נשחט הזבח יכול לשנותם לזבח אחר.

קרבנות שדמם ניתן על המזבח החיצון בכמה מתנות, [כגון חטאת שטעונה ארבע מתנות על ארבע קרנות], אין המתנות מעכבות זו את זו, ואפילו **נתן מתנה אחת בלבד, כיפר**, שנאמר, "וְדָם זֶבְחֶיךָ יִשְׁפָּךְ [שפיכה אחת] על מִזְבַּח ה' אֶקְיֶךָ". [ובמסכת זבחים בפרק רביעי נתבאר עניין זה בהרחבה].

קרבנות המועדים [שרובם] בפרשת פנחס בחומש הפקודים

חטאת	עולה			קרבנות עצרת שבפרשת אמור בתורת כהנים
	כבשים	אילים	פרים	
תמיד של שחר	1			
תמיד של בין הערבים	1			
מוסף שבת	2			
מוסף ראש חודש	7	1	2	
מוספי חג הפסח	7	1	2	
מוסף עצרת	7	1	2	
	7	2	1	2
מוסף ראש השנה	7	1	1	
מוסף יום הכיפורים	7	1	1	
מוספי חג הסוכות	14	2	7-13 [ביום ראשון 13 ופוחת בכל יום אחד עד שביום השביעי 7]	
מוסף שמיני עצרת	7	1	1	

עיכוב בקרבנות המוספים

רוב קרבנות המוספים [הבאים באותו יום], אינם מעכבים זה את זה, ואם לא היה אפשר להקריב אלא חלקם, מקריב את אותם שאפשר. [וזהו ששנינו, "הפרים והאילים והכבשים אינם מעכבים זה את זה". ונשנו פרים בלשון רבים, משום קרבן ראש חודש, שיש בו שני פרים. ונשנו אילים בלשון רבים, משום קרבנות עצרת, שיש בו שני מיני אילים, ואין מין אחד של אילים מעכב על חברו. ונשנו כבשים בלשון רבים, משום כל הקרבנות, שבכולם יש כמה כבשים].

אולם שני קרבנות יוצאים מכלל זה, וכל האמור בהם מעכב זה על זה, ואין להקריבם אלא אם יש להקריב את כל האמור בהם.

האחד הוא קרבנות חג הסוכות, שנאמר בהם, [ביום שני ועד יום שש] "כַּמִּשְׁפָּט", [וביום השביעי] "כַּמִּשְׁפָּט", ומשמע מזה, שכל הכתוב בהם מעכב.

והשני הוא קרבנות עולה של עצרת, הכתובים בפרשת אמור, שנאמר בהם לשון הויה "יהיו", ["שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תִּמְיָמָם בְּנֵי שָׁנָה וּפְרֹן בֶּקָר אֶחָד וְאֵילִם שְׁנָיִם יִהְיוּ עֲלֶיהָ לַה'"], וכל הויה עיכוב הוא.

דף מ"ה

דרשות של כמה כתובים בספר יחזקאל

הנראים כסותרים דיני התורה

א. "וביום החדש פר בן בקר תמימם וששת כבשים ואיל תמימם יהיו ואיפה לפר ואיפה לאיל יעשה מנחה ולכבשים פאָטור תשיג ידו ושמן היו לאיפה".

"פר בן בקר" – מכאן, שאף שלכתחילה יש להקריב בראש חודש שני פרים, שנאמר בתורה, "ויבְרָאשִׁי חֲדָשִׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֲלֶיהָ לַה' פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנָיִם וְאֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַעַת תִּמְיָמָם", מכל מקום, **אם לא היה להם אלא פר אחד, מקריבים אותו**, ואין חסרון הפר השני מעכב את הקרבת הפר האחד.

"וּשְׁשַׁת כְּבָשִׂים ... וְלִכְבָּשִׂים פְּאָטוֹר תִּשְׁיֵג יָדוֹ" – מכאן, שאף שלכתחילה יש להקריב בראש חודש שבעה כבשים, שנאמר בתורה, "ויבְרָאשִׁי חֲדָשִׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֲלֶיהָ לַה' פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנָיִם וְאֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַעַת תִּמְיָמָם", **אם אין להם שבעה כבשים אלא פחות, יביאו כפי שיש להם יכולת, ומכל מקום לא יפחתו מכפי יכולתם**, ואם יש להם יכולת להביא ששה, יביאו ששה ולא פחות.

"יְהִי" – מכאן שאף שאם אין להם קרבנות כדי הצורך, אין חסרון הקרבנות מעכב, **אם יש להם קרבנות כדי הצורך**, כלומר שני פרים או שבעה כבשים, **אין יכולים להקריב מקצתם**, וכל שלא הקריבוהו, הרי זה מעכב על אלו שהקריבו.

ב. "כֹּה אָמַר ה' אֱלֹקִים בְּרֵאשׁוֹן בְּאַחַד לַחֲדָשׁ תִּקַּח פֶּר בֶּן בְּקָר תָּמִים וְחִטָּאת אֶת הַמִּקְדָּשׁ".

מתוך שנאמר שהקרבת הפר מחטאת את המקדש, **משמע, שקרבן זה של פר, הקרב באחד לחודש, הוא קרבן חטאת**.

לדעת רבי יוחנן – אין אנו יודעים לבאר פרשה זו, שהרי בתורה, פרים הקרבים בראש חודש, עולות הם ולא חטאות, וכשיבוא אליהו, הוא עתיד לדורשה לנו. [ומצינו בברייתא, שכן היתה דעת רבי יהודה מתחילה].

ולדעת רב אשי – הפר המוזכר כאן אינו קרבן ראש חודש, אלא קרבן מילואים, שבזמן חנוכת הבית בימי עזרא הקריבו מילואים, כדרך שהקריבו בזמן חנוכת המשכן בימי משה, [ובמילואים נאמר [ויקרא ח' ב'] "וְאֵת פֶּר הַחִטָּאת"], וכשם שבימי משה יום שמיני למילואים היה ראש חודש ניסן, כך היה בימי עזרא, ונמצא, שבראש חודש קרב פר חטאת של המילואים. [ומצינו בברייתא, שכן דעת רבי יוסי. וכשרבי יהודה שמע זאת, אמר לו, תנוח דעתך, שהנחך דעתי].

ג. "כֹּל נְבִלָה וְטֵרֶפֶה מִן הָעוֹף וּמִן הַבְּהֵמָה לֹא יֵאָכְלוּ הַכֹּהֲנִים".

משמע מהכתוב הזה, שרק הכהנים הוזהרו שלא לאכול נבלה וטרפה.

לדעת רבי יוחנן – פרשה זו אליהו עתיד לדורשה, אבל אנו אין יודעים לפרשה, כי דבר זה סותר את דיני התורה, שנבלה וטרפה אסורים באכילה לכל ישראל.

ולדעת רבינא – הכתוב הזה אינו סותר את דין התורה, כי לא בא הכתוב לומר שרק הכהנים אסורים לאכול נבלות וטרפות, אלא לומר, שאפילו הכהנים אסורים לאכול נבלות וטרפות, כי היה מקום לומר, הואיל והותר להם לאכול עוף שנמלק, [להיות חטאת העוף], הותרה להם מליקה גם בשאר מקומות, [ומליקה בשאר מקומות נבילה היא], קא משמע לן, שבשאר מקומות דין הכהנים ככל ישראל, ואסורים לאכול נבלות וטרפות.

ד. "וְכֵן תַּעֲשֶׂה בְּשִׁבְעָה בְּחֹדֶשׁ מֵאִישׁ שָׁגָה וּמִפְתִּי וְכִפְרָתָם אֶת הַבַּיִת".

משמע שהיה קרבן מיוחד ליום השביעי של החודש, אלא מאחר שלא נזכר קרבן כזה בתורה, יש לפרש את הכתוב באופן אחר.

ואמר רבי יוחנן, שהכתוב הזה מלמד, שאם חטאו שבעה שבטים על פי הוראת טעות של בי"ד, דינם כדין רוב קהל שחטא בשגגה על פי הוראת טעות של בי"ד, שאין נידונים כיחידים להביא [כל אחד] חטאת יחיד, כשבה או שעירה] אלא נידונים כציבור, ומביאים פר העלם דבר של ציבור.

שכך כוונת הכתוב: **"וְכֵן תַּעֲשֶׂה" להקריב פר [העלם דבר של ציבור] כמו העשייה המוזכרת בכתוב הקודם, שמדבר בהקרבת פר בן בקר, "בְּשִׁבְעָה" שבטים שחטאו "בְּחֹדֶשׁ", כלומר כשחטאו שבעה שבטים מחמת שחדשו [בי"ד] ואמרו על דבר אסור [כגון חלב] שהוא מותר, והקרבן הזה, [שהוא פר העלם דבר], קרב, רק אם "מֵאִישׁ שָׁגָה", כלומר ששגגו האנשים במעשה, "וּמִפְתִּי", כלומר, מחמת הוראת טעות של בי"ד, שאין פר העלם דבר של ציבור קרב, אלא על העלם דבר [=טעות בהוראה] עם שגגת מעשה [=שעשו הציבור מעשה מחמת הוראת הטעות].**

אמר רב יהודה אמר רב: **זכור אותו האיש לטוב, וחנינא בן חזקיה שמו, שאלמלא הוא נגזו ספר יחזקאל, שהיו דבריו סותרים דברי תורה [כמבואר לעיל], מה עשה, העלה שלש מאות גרבי שמן [להדליק נרות בלילה ולדרשו], וישב בעלייה ודרשו.**

כל הבהמות ומקצתם בלא נסכים

או מקצת בהמות וכולן עם נסכים

אם לא היתה ידם משגת לקנות לצורך ההקרבה את כל הבהמות וכל הנסכים. אלא או יקנו כל הבהמות ומקצת נסכים, ויקרבו כל הבהמות כשרק למקצתם יקרבו נסכים. או יקנו מקצת בהמות וכל הנסכים הראויים להם, ויקרבו מקצת הבהמות כשעם כל בהמה יקרבו נסכיה.

לדעת רבי שמעון – יקנו מקצת מהבהמות, ויקריבו את אותן הבהמות עם כל נסכיהם, ולא יקנו את כל הבהמות, ויקריבו מקצתן בלא נסכים, שנאמר [ביחזקאל] "וְאֵיפָה לְפָר וְאֵיפָה לְאֵיל יַעֲשֶׂה מִנְחָה וְלִכְבָּשִׁים כְּאֲשֶׁר תִּשְׁיֵג יָדוֹ וְשָׁמוֹ הָיוּ לְאֵיפָה", ולא בא הכתוב לומר שהפר והאיל שווים

במידה אחת "וְאֵיפֹה לִפְרֹ וְאֵיפֹה לְאֵיל" כי בתורה מפורש שאין מדתם שווה [שנאמר בכמה מקומות כגון "שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי לֶפֶר הָאֶחָד שְׁנֵי עֶשְׂרֵי לְאֵיל הָאֶחָד"] אלא בא הכתוב ללמד שיש לתת לכל קרבן כל מנחתו כפי מדתו ואם אי אפשר להביא מנחתו עמו אין מביאים אותו כלל.

[ומתוך אחד הפירושים בתוס' מבואר, שחכמים חולקים על רבי שמעון, ואומרים, שיקנו את כל הבהמות שצריך, אף אם לא יוכלו להקריב נסכים לכולן, וכן משמע מגרסת המשנה "רבי שמעון אומר", שחכמים חולקים עליו. אולם יש גורסים במשנה "אמר רבי שמעון", ומזה משמע שאין מחלוקת בדבר, ויתכן שכן סברת הפירושים האחרים בתוס'].

קרבנות עצרת שבתורת כהנים [פרשת אמור]:

ממוֹשְׁבֵתֵיכֶם תְּבִיאוּ (א) לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּי עֶשְׂרִים סֶלֶת תִּהְיֶינָה חֲמֵץ תִּתְּפִינָה בַּפּוּרִים לֵה'. וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם (ב) שִׁבְעַת כִּבְשִׁים תִּמְיַמֶּם בְּנֵי שָׁנָה (ג) וּפֶר בֶּן בָּקָר אֶחָד (ד) וְאֵילִם שְׁנָיִם יִהְיוּ עֲלֶיהָ לֵה' וּמִנְחָתָם וְנִסְפִיָּהֶם אֲשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לֵה'. וְעֲשִׂיתֶם (ה) שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֹטָאת (ו) וּשְׁנֵי כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבְחַ שְׁלָמִים. וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבְּפוּרִים תְּנוּפָה לְפָנָי ה' עַל שְׁנֵי כִבְשִׁים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לֵה' לִכְהֵן.

קרבנות עצרת שבחומש הפקודים [פרשת פינחס]:

וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לְרִיחַ נִיחֹחַ לֵה' (א) פְּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנָיִם (ב) אֵיל אֶחָד (ג) שִׁבְעָה כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה. וּמִנְחָתָם סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶר הָאֶחָד שְׁנֵי עֶשְׂרִים לְאֵיל הָאֶחָד. עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים. (ד) שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם. מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתְּמִיד וּמִנְחָתוֹ תַעֲשׂוּ תִמְיַמֶּם יִהְיוּ לָכֶם וְנִסְפִיָּהֶם"

קרבנות עצרת

בשני מקומות בתורה נתפרשו קרבנות עצרת.

בפרשת אמור נמנו הקרבנות הבאים: (א) שבעה כבשים. (ב) פר אחד. (ג) שני אילים. [כל אלו לעולה]. (ד) שעיר עזים אחד לחטאת. (ה) שני כבשים לשלמים.

ובפרשת פינחס נמנו הקרבנות הבאים: (א) פרים שנים. (ב) איל אחד. (ג) שבעה כבשים. [כל אלו לעולה]. (ד) שעיר עזים אחד לחטאת.

א. מתי החלו בהקרבת הקרבנות הללו.

< לדעת רבי טרפון ורבי עקיבא ורבי שמעון – כל הקרבנות המנויים בפרשת אמור, לא נתחייבו בהם ישראל בעודם במדבר, אלא רק אחר כניסתם לארץ, שנאמר באותו עניין "וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם", ללמד שלא נתחייבו ישראל בכל אותם קרבנות, אלא בשעה שנתחייבו בהבאת שתי הלחם, ובמדבר לא הקריבו את קרבן שתי הלחם, שהרי העומר ושתי הלחם אינם באים אלא מן הארץ, [כפי שיתבאר בעזה"י בדף פ"ג], ובמדבר לא היה להם אלא מן. אבל הקרבנות המנויים בפרשת פינחס, קרבנות אחרים הם, ואינם אותם המנויים בפרשת אמור, ולכן כל הקרבנות האמורים בפרשת פינחס קרבו במדבר, [שני הפרים והאיל האחד ושבעת הכבשים], ואף על פי שבשני המקומות נאמר להקריב שבעה כבשים, הכבשים האמורים בפרשת פינחס אינם אלו האמורים בפרשת אמור אלא אחרים, שכן לעניין הפרים והאילים, מפורש בכתוב מניין אחר וסדר אחר בכל פרשה, [בפרשת אמור, "שבעת כבשים ... ופר אחד ... ואילים שנים". ובפרשת פינחס, "פרים ... שנים. איל אחד. שבעה כבשים"], ואם כן, על כרחך בכל פרשה נזכרו פרים ואילים שונים, והוא הדין לעניין הכבשים, ורק אלו האמורים בפרשת אמור לא קרבו במדבר, אבל אלו האמורים בפרשת פינחס, קרבו במדבר.

< ולדעת רבי שמעון בן ננס – גם כל קרבנות עצרת המנויים בפרשת אמור, קרבו במדבר, ורק שתי הלחם האמורים שם, לא קרבו במדבר. [וטעמו של רבי שמעון בן ננס בזה, לא נתבאר בסוגיה].

ב. האם הקרבנות הללו מעכבים זה על זה.

לדברי הכל, כמעט כל קרבנות עצרת, [(א-ב) פרי עולה שבשתי הפרשות [סה"כ 3]. (ג-ד) אילי עולה שבשתי הפרשות [סה"כ 3]. (ה-ו) כבשי עולה שבשתי הפרשות [סה"כ 14]. (ז-ח) שעירי חטאת שבשתי הפרשות [סה"כ 2]], אינם תלויים בשתי הלחם, ולא שתי הלחם תלויים בהם. ולכן, אפילו אם אי אפשר להקריב את שתי הלחם, מקריב את כל הקרבנות הללו. וכמו כן, אפילו אם אי אפשר להקריב את כל הקרבנות הללו, מקריבים את שתי הלחם.

ורק שני כבשי השלמים האמורים בפרשת אמור, [שהכהן מניף אותם עם שתי הלחם], תלויים בשתי הלחם.

לדעת רבי עקיבא – הלחם מעכב את הכבשים, ואם אי אפשר להקריב את הלחם, אין מקריבים את הכבשים. אבל הכבשים אינם מעכבים את הלחם, ואפילו אם לא קרבו הכבשים, מקריבים את הלחם.

ולדעת רבי שמעון בן ננס ולדעת רבי שמעון –

הכבשים מעכבים את הלחם, ואם אי אפשר להקריב את הכבשים, אין מקריבים את הלחם. אבל הלחם אינו מעכב את הכבשים, ואפילו אם לא קרב הלחם מקריבים את הכבשים.

[ובדף מ"ו יתבאר בעזה"י, שמחלוקת זו היא רק כשלא הוזקקו הכבשים והלחם זה לזה, אבל כשהוזקקו זה לזה, כגון שהיו יחד בשעת שחיטה, לדברי הכל, שניהם מעכבים זה את זה, ואם אבד הלחם או הכבשים, מביא הכל מתחילה].

< **במשנה לא נתבאר טעמו של רבי עקיבא, אבל החולקים עליו ביארו מניין להם שהדין כמותם.**

- **רבי שמעון בן ננס אמר, שיש ללמוד מהקרבת קרבנות עצרת במדבר, [שלדעתו קרבו כולם חוץ משתי הלחם], ששתי הלחם אינם מעכבים את הקרבת כבשי השלמים, שהרי במדבר קרבו כבשי השלמים, אף על פי שלא קרבו שתי הלחם.** [ורק עניין זה שהלחם אינו מעכב את הכבשים נתבאר בדבריו, אבל לא נתבאר, מניין שהכבשים מעכבים את הלחם].

- **ורבי שמעון** [דחה דברים אלו, כי לדעתו במדבר לא קרבו כלל קרבנות עצרת שבפרשת אמור, ובכלל זה כבשי השלמים, אבל] **אמר, שהסיבה שאין שתי הלחם מעכבים את כבשי השלמים, כי הכבשים מתירים את עצמם** [ששחיטת עצמם מתירה לזרוק דמם למזבח וזריקת דמם מתירה להקטיר אימוריהם] **ואינם זקוקים ללחם להיות מותרים, אבל הכבשים מעכבים את שתי הלחם, כי אין שתי הלחם מותרים אלא בשחיטת הכבשים, ואם לא קרבו הכבשים, אין מה שיתיר את שתי הלחם.**

< **ובגמרא ביארו, שהסיבה שאחד משני הדברים הללו, [כבשי עצרת או שתי הלחם], מעכב את חברו, כי נאמר בעניין לשון הוויה, "קִדְּשׁ יְהִי לָהּ לַפֶּהֱן", וכל לשון הוויה מלמד שהדבר מעכב, אלא שנחלקו מי הוא הדבר שהכתוב הזה מלמד את עיכובו.**

- **יש אומרים, שלדברי הכל יש ללמוד בגזרה שווה, על איזה דבר נאמר הכתוב "יהיו".**

רבי עקיבא לומד בגזרה שווה מלשון הוויה הכתוב [בעניין] "סִלַּת תְּהִיֵּינָהּ", שכשם שהכתוב ההוא מדבר בלחם, אף ההוויה האמורה לעכב, מדברת בלחם, ומכאן ששתי הלחם מעכבים.

ורבי שמעון בן ננס לומד בגזרה שווה מלשון הוויה הכתוב [בעניין] "שִׁבְעַת פְּבָשִׁים תִּמְיָמָם בְּגִי שָׁנָה וּפֶרֶן בֶּן בֶּקֶר אֶחָד וְאֵילָם שְׁנַיִם יְהִי עֵלָה", שכשם שהכתוב ההוא מדבר בקרבנות, אף ההוויה האמורה לעכב, מדברת בקרבנות, ומכאן ששני כבשי השלמים מעכבים.

- **ויש אומרים, שלדברי הכל, מלשון הכתוב עצמו, יש ללמוד על איזה דבר נאמר הכתוב "יהיו", המלמד עיכובו.**

לדעת רבי עקיבא, מתוך שנאמר "קִדְּשׁ יְהִי לָהּ לַפֶּהֱן", ולא "קִדְּשׁ יְהִי לָהּ וְלַפֶּהֱן", משמע, שאין הכתוב מדבר בדבר שניתן גם לה' וגם לכהן, אלא בדבר שניתן לה' לצורך הכהן, כלומר קנאו ה' ונתנו כולו לכהן, וזה שתי הלחם, הניתנים לכהן בלא חלק למזבח.

ולדעת רבי שמעון בן ננס, משמעות הכתוב "קִדְּשׁ יְהִי לָהּ לַפֶּהֱן", היא כמשמעות "קִדְּשׁ יְהִי לָהּ וְלַפֶּהֱן", כלומר הכתוב מדבר בדבר שיש בו חלק גם לגבוה וגם לכהן, וזה כבשי עצרת, שאימוריהם לגבוה, ובשרם לכהנים.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

לתרומות והנצחות:

עבור הורביץ

בנק פאגי (52) סניף 183 חשבון 654248